

Yanacaq-energetika kompleksində görülmüş işlər barədə
2015-ci il üzrə Hesabat

2015-ci il ərzində yanacaq-energetika kompleksində görülmüş işlər barədə hesabat

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti möhtərəm İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafı strategiyası ölkə iqtisadiyyatının bütün sahələrində olduğu kimi yanacaq-enerji kompleksi sahəsində də mühüm nailiyyətlər əldə edilməsinə şərait yaratmışdır.

“Azərbaycan Respublikasında yanacaq-enerji kompleksinin inkişafı üzrə (2005-2015-ci illər) Dövlət Proqramı”, “Azərbaycan-2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyası, digər dövlət proqramlarının aidiyyəti bəndlərinin icrası yanacaq-energetika kompleksinin dayanıqlı inkişafını təmin etməyə şərait yaratmışdır. Kompleksin inkişafı sahəsində həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində ölkədə ümumi daxili məhsul istehsalının əhəmiyyətli dərəcədə artması təmin olunmuş, Azərbaycan artıq nəinki özünün enerji təhlükəsizliyini təmin etmiş, eyni zamanda regionun və Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında əsas tərəfdaşlardan biri olmuş, ölkəmiz böyük nüfuz sahibinə və lider dövlətə çevrilmişdir.

2015-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisə, təşkilat və fiziki şəxslər tərəfindən 50,1 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 3,1 faiz çox ümumi daxili məhsul istehsal edilmişdir. Ümumi daxili məhsulun əhalinin hər nəfərinə düşən həcmi 1,9 faiz artaraq 5255,5 manata çatmışdır. Sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fiziki şəxslər tərəfindən 2015-ci ilin yanvar-noyabr aylarında 24,0 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,0 faiz çox sənaye məhsulu istehsal edilmişdir. Sənaye məhsulunun 62,4 faizi mədənçixarma sektorunda, 29,5 faizi emal sektorunda, 7,2 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda, 0,9 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunmuşdur. Mədənçixarma sektorunda məhsul istehsalı 2,8 faiz, o cümlədən əmtəlik qaz hasilatı 6,3 faiz artmış, neft hasilatı isə 0,4 faiz azalmışdır. Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda istehsalın həcmi 0,3 faiz artmışdır. Sənayenin qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalı 7,5 faiz, neft sektorunda isə 0,6 faiz artmışdır.

2015-ci il ərzində respublikada **40 700,0** min ton proqnoza qarşı **41 469,0** min ton neft hasil edilmişdir. Hasil olunan neftin **30 300,0** min ton proqnoza qarşı **31 040,0** min tonu AÇG-nin, **2 100,0** min ton proqnoza qarşı **2 265,0** min tonu Şahdənizin (kondensat), **8 300,0** min ton proqnoza qarşı **8 164,0** min tonu SOCAR-nin payına düşür. Hasil olunan neft proqnozdan SOCAR üzrə **136,0** min ton az, AÇG üzrə **740,0** min ton, Şahdəniz (kondensat) **165,0** min ton çox olmuşdur. Hasil olunan neft aşağıdakı cədvəldə göstərilən həcmərdə olmuşdur:

Neft hasilatı	2015-ci il			2014-ci il	2014-cü illə müqayisədə
	Proqnoz	Fakt	+,-		+,-
Respublika üzrə, cəmi	40700,0	41469,0	769,0	42022,7	-553,7
SOCAR	8300,0	8164,0	-136,0	8320,4	-156,4
AÇG	30300,0	31040,0	740,0	31377,8	-337,8
o cümlədən: Çıraq	2400,0	2340,0	-60,0	3043,0	-703,0
Qərbi Çıraq	4150,0	5360,0	1210,0	2468,0	2892,0
Mərkəzi Azəri	7450,0	7520,0	70,0	7700,0	-180,0
Qərbi Azəri	6450,0	5379,0	-1071,0	7342,0	-1963,0
Şərqi Azəri	3500,0	3489,0	-11,0	3649,8	-160,8
Dərin Günəşli	6350,0	6952,0	602,0	7175,0	-223,0
Şahdəniz (kondensat)	2100,0	2265,0	165,0	2324,5	-59,5

min ton

2015-ci il ərzində respublikadan **35 306,3 min** ton neft ixrac edilmişdir.

min ton

İstiqamətlər	Təşkilatlar	Həcm		2014-cü illə müqayisədə
		2015-ci il	2014-cü il	+, -
Şimal kəməri ilə	Konsorsiumdan	0,0	0,0	0,0
	SOCAR-dan	1187,0	1018,0	169,0
Qərb kəməri ilə	Konsorsiumdan	4226,0	4240,0	-14,0
	SOCAR-dan	0,0	0,0	0,0
BTC kəməri ilə	Konsorsiumdan	29020,0	28524,0	496,0
	SOCAR-dan	472,3	530,0	-57,7
Dəmir yolu ilə	Konsorsiumdan	292,0	711,0	-419,0
	SOCAR-dan	0,0	0,0	0,0
NICO İran İR-na	Konsorsiumdan	109,0	229,3	-120,3
Cəmi:		35306,3	35252,3	54,0

2015-ci il ərzində respublikada **28 922,3 mln m³** qaz hasil edilmişdir. Hasil olunan qazın **6 881,0 mln m³** SOCAR-ın, **12 186,3 mln m³**-i AÇG-nin, **9 855,0 mln m³**-i Şahdənizin payına düşür. Hasil olunan qaz proqnozdan SOCAR üzrə **371,0 mln m³** çox, AÇG üzrə isə **1 653,7 mln m³** az, Şahdəniz üzrə isə **55,0 mln m³** çox olmuşdur.

milyon kub metr

№	Qaz hasilatı	2015-ci il			2014-cü il fakt	2014-cü illə müqayisədə
		Proqnoz	Fakt	+, -		+, -
1	Respublika üzrə ,Cəmi	30150,0	28922,3	-1227,7	29617,3	-695,0
1,1	SOCAR	6510,0	6881,0	371,0	7222,8	-341,8
1.2	AÇG	13840,0	12186,3	-1653,7	12538,5	-352,2
	o cümlədən: Çıraq	773,2	624,0	-149,2	863,5	-239,5
	Qərbi Çıraq	1684,6	940,3	-744,3	753,0	187,3
	Mərkəzi Azəri	5414,8	5525,0	110,2	4710,0	815,0
	Qərbi Azəri	3430,0	2432,0	-998,0	3463,0	-1031,0
	Şərqi Azəri	1388,7	1358,0	-30,7	1354,0	4,0
	Dərin Günəşli	1148,7	1307,0	158,3	1395,0	-88,0
1.3	Şahdəniz (kondensat)	9800,0	9855,0	55,0	9856,0	-1,0

Hasil olunan qaz aşağıdakı istiqamətlərdə nəql edilmişdir:

İstiqamətlər	Təşkilatlar	Həcmi		2014-cü illə müqayisədə
		2015-ci il fakt	2014-cü il fakt	+,-
Bakı-Tbilisi-Ərzurum	Türkiyə	5904,0	5856,4	47,6
	Gürcüstan	721,0	684,6	36,4
Qazıməmməd-Qazax	Gürcüstan	1358,0	1211,9	146,1
Qazıməmməd-Şirvanovka	Rusiya	0,0	206,8	-206,8

Qeyd: Tərtib olunmuş cədvəllər SOCAR-nin operativ məlumatları əsasında tərtib edilmişdir.

“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nın və “2014-2016-cı illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın icrası istiqamətində təxirəsalınmaz tədbirlər həyata keçirilir. Ölkənin hər yerində qaz təchizatı sisteminin yenidən qurulması, kənd və qəsəbələrin qazlaşdırılması istiqamətində görülən işlər nəticəsində uzun müddət təbii qaz almayan yaşayış məntəqələri “mavi yanacaq”la təmin olunur. Görülmüş işlər nəticəsində Sumqayıt, Mingəçevir, Gəncə, Naftalan, Şirvan şəhərlərində, Füzuli, Biləsuvar, Qazax, Balakən, Hacıqabul və Abşeron rayonları üzrə qazlaşma səviyyəsi 100 faizə çatdırılıb. Digər rayonların tam qazlaşdırılması istiqamətində tədbirlər davam etdirilir.

Ümumiyyətlə cari ilin yanvar-noyabr aylarında qeydiyyatla alınmış yeni abonentlərin sayı 82 658 təşkil edib. Bu göstəricinin də 28 275-i Bakı və Sumqayıt şəhərləri, eləcə də Abşeron rayonu, 54 383-ü isə regionlar üzrə olub. 1 dekabr 2015-ci il tarixinə görə, əhali sektoru üzrə 125 594 məcburi köçkün ailəsi dövlət tərəfindən ayrılmış limitə uyğun olaraq təbii qazla təmin olunub. Bundan əlavə, 337 məscid və dini məbədə təbii qazdan əvəzsiz istifadəsi üçün limit ayrılıb.

Respublikanın mövcud qaz nəqli şəbəkəsinin genişləndirməsi və yenidən qurulması və qaz təchizatının tələbata uyğun təmin edilməsi üçün 2015-ci il ərzində xeyli tədbirlər görülmüşdür.

Cari ilin mart ayının 17-də Türkiyənin Qars şəhərində Trans-Anadolu boru kəmərinin (TANAP) təməlqoyma mərasimi keçirilib. Mərasimdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Gürcüstan prezidenti Georgi Marqvelaşvili, Avropa Komissiyasının vitse-prezidenti Maroş Şevçovic və digər rəsmi şəxslər iştirak etmişdir.

2015-ci ilin 2-5 iyun tarixlərində Bakıda Xəzəryanı regionunun energetika sektorunun ən böyük tədbiri sayılan 22-ci Azərbaycan Beynəlxalq “Xəzər Neft və Qaz 2015” (“Caspian Oil and Gas 2015”) sərgi və konfransı keçirilmişdir. Bu il baş tutan “Caspian Oil and Gas” neft-qaz sərgisində 300-dən çox şirkət iştirak etmişdir.

“Yanacaq-enerji kompleksinin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı”nda nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası uğurla həyata keçirilmişdir. Neft və qaz sənayesində yeni yataqların kəşfiyyatı, hasilatın təminatı üçün hidrotexniki qurğuların tikintisi, qaz təsərrüfatı sisteminin və infrastrukturunun genişləndirilməsi və yenidən qurulması, elektroenergetika sektorunun möhkəmlənməsi və inkişafı istiqamətində böyük əhəmiyyət kəsb edən işlər davam etdirilmişdir.

“Şahdəniz Mərhələ 2” layihəsi üzrə hazırda ümumilikdə işlərin (mühəndis, təchizat və tikinti işləri də daxil olmaqla) 50 faizi tamamlanıb və proses ilk qazın 2018-ci ildə əldə edilməsi planına uyğun gedir. Bir sıra hədəflərə qrafikdən əvvəl nail olunmuşdur.

Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin (CQBK) genişləndirilməsi layihəsi üzrə tədbirlər nəzərdə tutulmuş qaydada davam etdirilir. Boru kəməri marşrutu boyunca torpaq sahələrinin əldə olunması, boruların sahəyə daşınması və qaynaq edilməsi işləri uğurla həyata keçirilir.

Trans-Anadolu qaz boru kəməri - TANAP layihəsi çərçivəsində görülən işlər plandan daha sürətlə irəliləyir və işlərin bu sürətlə davam etdirilməsi layihənin nəzərdə tutulan vaxtdan əvvəl istifadəyə verilməsinə şərait yarada bilər.

Elektroenergetika sisteminin dayanıqlı inkişafı ölkəmizin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir. Elektroenergetika sisteminin inkişafı ölkənin enerji strategiyasının əsas istiqamətlərindəndir. 2015-ci ildə də ölkəmizin elektrik enerjisinə olan tələbatının ən yüksək şəkildə təmin edilməsi üçün lazım olan bütün tədbirlər həyata keçirilmişdir. Elektrik enerjisinin istehsalında və təchizatında əldə edilmiş nailiyyətlər ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsində mühüm rol oynamışdır.

2015-ci ildə elektrik enerjinin istehsalı 22 524,3 mln. kVts olmaqla 2014-cü illə (22 690,3 mln. kVts) müqayisədə 0,7% azalmışdır.

İstilik elektrik stansiyalarında 20 904,6 mln. kVts, su elektrik stansiyaalarında isə 1 619,7 mln. kVts enerji istehsal olunmuşdur. İstehsal İES-lərdə müvafiq dövrlə müqayisədə 2,3% azalmış, SES-lərdə isə 25,7% artmışdır.

2015-ci ildə elektrik enerjisinin ixracı 260,6 mln. kVts olmaqla, 2014-cü illə müqayisədə 46,7%, idxalı isə 107,4 mln. kVts olmaqla 13,4% azalmışdır.

Ümumilikdə 2015-ci ildə elektrik enerjisinin istehsalına 4756,4 mln. m³ təbii qaz və 388,9 min ton mazut istifadə edilmişdir.

Həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində Azərbaycanın energetika sisteminin generasiya gücü 2015-ci ildə 7129 MVt-a çatdırılmışdır. Elektrik enerjisinin istismara verilmiş generasiya gücü ölkənin tələbatını ödəməklə yanaşı, ixrac potensialının formalaşdırılmasına da şərait yaratmışdır.

06 oktyabr 2015-ci il tarixdə “Göyçay” Su Elektrik Stansiyasının açılışı olmuşdur. Gücü 3,1 MVt olan “Göyçay” kiçik su elektrik stansiyası Şirvan kanalının Göyçay rayonunun Bığır kəndi ərazisindən keçən hissəsində tikilmişdir. Stansiyada il ərzində 20 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal ediləcəkdir.

01 dekabr 2015-ci ildə Naxçıvan Günəş Elektrik Stansiyası istifadəyə verilmişdir. Stansiyanın istifadəyə verilməsi bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində önəmli nailiyyət hesab edilə bilər. 20 MVt gücə malik stansiyada 78 min 684 ədəd ən müasir “şüşə-şüşə” tipli günəş panelləri quraşdırılmışdır. 35 hektar ərazidə yerləşən stansiya Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Energetika Agentliyi ilə Belçika Krallığının “Soltech” şirkəti arasında bağlanmış müqavilə əsasında tikilmişdir. İl ərzində 30 milyon kilovat saat elektrik enerjisi istehsalına imkan verən Naxçıvan Günəş Elektrik Stansiyası Naxçıvan Muxtar Respublikasının enerji təminatında mühüm rol oynayacaqdır.

Şüvəlan qəsəbəsində yerləşən “Şimal” elektrik stansiyasının 2011-ci ilin sentyabr 21-də təməlqoyma mərasimi keçirilmiş 409 MVt gücündə yeni 2-ci həmdövrəli buxar-qaz enerji blokunda tikinti quraşdırma işləri 2015-ci il ərzində nəzərdə tutulmuş qaydada davam etdirilmişdir.

Lerik və Yardımlı rayonlarının etibarlı və sabit enerji təchizatı üzrə Lerikdə gücü 16,5 MVt olan elektrik stansiyasının, 2 dövrlü 35 kV-luq EVX-nin və 2 ədəd 35 kV-luq YS-nin tikintisi üzrə son tamamlanma işləri həyata keçirilməkdədir.

Gücü 1,4 MVt “Balakən” kiçik su elektrik stansiyası test rejimində elektrik enerjisi istehsal edir.

Gücü 1,5 MVt olan “İsmayılı-2” kiçik su elektrik stansiyasının tikinti quraşdırma işləri tamamlanmaq üzrədir.

"Oğuz-1,2,3" və "Astara" kiçik su elektrik stansiyalarının tikinti işləri davam etdirilir. Kiçik su elektrik stansiyaların mərhələli şəkildə istismara verilməsi nəzərdə tutulur.

Ölkənin generasiya gücünün daha da artırılması məqsədilə gücü 920 Mvt "Yaşma" İstilik Elektrik Stansiyasının tikintisi nəzərdə tutulur. Stansiyanın tikintisi üçün torpaq sahəsi ayrılmışdır.

"Azərenerji" ASC-nin bir sıra elektrik stansiyalarında 2015-ci il ərzində əsaslı və cari təmir işləri aparılmışdır.

"Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası" MMC-də 2015-ci ildə stansiyanın əsas avadanlıqları olan turbin, qazan və generatorlarda, həmçinin də onların köməkçi elektrik avadanlıqlarında əmələ gəlmiş qüsurlar aradan qaldırılmışdır. Enerji bloklarında cari təmir işləri yerinə yetirilmişdir.

"Şirvan İstilik Elektrik Stansiyası" MMC-də 1 saylı enerji bloku 21.04.2015-ci il tarixdən əsaslı təmirə çıxarılmışdır. Hal-hazırda təmir davam edir.

Əsas və köməkçi elektrik avadanlıqlarda əsaslı, cari təmir və təftiş işləri təsdiq edilmiş plana uyğun yerinə yetirilmişdir.

"Cənub Elektrik Stansiyası" MMC-də 2015-ci ildə Qaz Turbin-1, Qaz-Turbin-2, Qaz Turbin-4-də baroskopik təftiş, Qaz Turbin 3-də isə yanma kamerasının təftişi aparılmışdır. Təlimata uyğun olaraq buxar və qaz turbinlərində cari təmir işləri aparılmışdır. Əsas və köməkçi elektrik avadanlıqlarda əsaslı, cari təmir və təftiş işləri təsdiq edilmiş cədvəl üzrə yerinə yetirilmişdir.

"Sumqayıt Elektrik Stansiyası" MMC-də əsas və köməkçi avadanlıqlarda cari təmir işləri tərtib edilmiş qrafik üzrə vaxtında yerinə yetirilmişdir. 11 və 12 nömrəli Qaz Turbinlərində 09.03-15.04.2015-ci il tarixlərində orta təmir işləri aparılmışdır. 12 nömrəli Qazan Utilizatorunda cari təmir işləri aparılmışdır. 12 nömrəli Qaz Turbin qurğusunda generatorun rotoru dəyişdirilmiş, əsaslı təmir aparılmışdır. Digər elektrik avadanlıqlarında qrafikə uyğun təmir işləri aparılmışdır.

"Mingəçevir" SES Silsiləsi MMC üzrə yenidənqurulma işləri davam edir.

"Şəmkir" SES Silsiləsi MMC üzrə su aşırıcı qurğuda olan su sızması ilə bağlı qüsurun aradan qaldırılması işləri davam etdirilir. Su elektrik stansiyanın əsas və köməkçi avadanlıqlarında əsaslı, cari təmir və təftiş işləri təsdiq edilmiş cədvəl üzrə yerinə yetirilmişdir.

"Taxtakörpü" SES üzrə elektrik avadanlıqlarında qrafikə uyğun cari təmir işləri aparılmışdır.

"Azərenerji" ASC-də elektrik ötürücü və paylayıcı şəbəkələr üzrə il ərzində aşağıdakı tədbirlər həyata keçirilmişdir:

35÷500 kV-luq yarımstansiyalarda təsdiq olunmuş qrafikə əsasən avadanlıqların əsaslı və cari təmiri işləri yerinə yetirilmişdir. Belə ki, 35÷500 kV-luq 416 ədəd transformator, 690 ədəd eleqaz açarı, 6÷220 kV-luq 1115 ədəd yağ açarı, 6-K35 kV-luq 507 ədəd vakuum açarı əsaslı və cari təmir olunmuşdur. Yarımstansiyalarda fiziki və mənəvi cəhətdən köhnəlmiş avadanlıqların yeniləri ilə əvəz olunması, müasir mühafizə, idarəetmə və avtomatika panellərinin quraşdırılması işləri davam etdirilir.

Avadanlıqlardakı çatışmamazlıqların müəyyənləşdirib aradan qaldırılması üçün 578 ədəd 6-500 kV-luq transformator və avtotransformator, 870 ədəd yağ açarı, 1549 ədəd boşaldıcı, 911 ədəd gərginlik və cərəyan transformatorlarında profilaktik sınaq-yoxlama işləri aparılmışdır.

500 kV "Abşeron" YS-da 1 və 2 saylı avtotransformatorların 220 kV tərəfində yeni OPN-lər (IGM – ifrat gərginlik məhdudlaşdırıcısı) quraşdırılmışdır. 220 kV-luq APQ-də yenidənqurma işləri çərçivəsində 220 kV-luq "Qəbələ" HX yeni avadanlıqlar quraşdırılmış yuvaya köçürülmüşdür. Layihə üzrə 3 saylı avtotransformatorun 10 kV avadanlıqları yerləşən yeni QPQ-nin tikintisinə başlanmışdır.

220 kV-luq "Səngəçal" YS-da 2 ədəd 110 kV-luq yuvalar quraşdırılmış, yaxın zamanlarda sxemə salınacaqdır.

220 kV-luq "Müşfiq" YS-da 220 kV-luq APQ-də köhnə ayırıcıların, gərginlik transformatorları və boşaldıcıların yeniləri ilə əvəz olunması işləri davam etdirilir və başa çatdırılmaq üzrədir.

220 kV "Nizami" YS-da 110 kV-luq "204 Ns1" KX-nin və "BSK-2"-nin yağ açarları eleqaz açarlarla əvəz edilmiş, digər yağ açarlarının eleqaz açarlarla əvəz olunması davam etdirilir.

330 kV "Ağstafa" YS-da köhnə 110 kV-luq ayırıcıların yeni tipli ayırıcılarla əvəz olunması işləri davam etdirilir. Yarımstansiyada 1 ədəd 110 kV-luq GT, onun şin ayırıcısı və boşaldıcıları yeniləri ilə əvəz edilmişdir.

330 kV-luq "İmişli" YS-da 1 və 2 Ns-li 25 MVA transformatorların 110 kV tərəfinə OPN-lər quraşdırılmışdır.

110 kV-luq "Cəlilabad" YS- da 25 MVA transformator 31,5 MVA ilə əvəz edilmiş, 110 kV II bölmə və 2-ci "Masallı" HX-nin yeni avadanlıqları quraşdırılaraq sxemə salınmışdır.

110 kV-luq "Astara" YS-da 2 №-li 10 MVA transformator 25 MVA ilə əvəz olunmuş.

110 kV-luq "Qəbələ" YS-da yeni 35 kV-luq "QPQ" sxemə salınmış, 35 kV çıxış xəttləri yeni QPQ-dən qoşulmuşdur.

35-500 kV-luq elektrik verilişi xətləri üzrə 1494 km-dən artıq hava xətti əsaslı təmir edilmişdir, 157,25 km uzunluğunda yeni xətlər çəkilmişdir. Təmir qrafiki çərçivəsində 23775 ədəd izolyator, 91 ədəd dayaq dəyişdirilmiş, 38 ədəd dayaq təmir olunmuşdur.

"2014-2016-cı illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"nın həyata keçirilməsi ilə bağlı 110 kV-luq HX-nin yenidən qurulması üzrə layihələndirmə işlərinə başlanılmışdır.

220 kV-luq "Şimal ES - Hövsan YS" HX-nin tikintisi, gücü 2x180 MVA 220 kV-luq "Zabrat" YS-nın inşası, 220 kV-luq ikidövrəli "Şimal ES - Zabrat YS - Sumqayıt ES" HX-nin tikintisi layihəsi üzrə işlər tam başa çatdırılmışdır və bir hissəsi şəbəkəyə qoşulmuşdur. Gücü 409 MVt olan "Şimal-2" elektrik stansiyası istismara veriləndən sonra digər EVX-lər tam şəkildə şəbəkəyə qoşulacaqdır.

Gücü 3x250 MVA 220 kV-luq "Böyük Şor" YS-nın, 220 kV-luq ikidövrəli, uzunluğu 135 km olacaq "Cənub" ES – "Böyük Şor" yarımstansiyası arasında hava xəttinin tikintisi və 110-220 kV-luq şəbəkəyə birləşdirilməsi layihəsi üzrə 220 kV-luq "Böyük Şor" YS-nın tikintisi başa çatdırılmışdır, hava xətlərinin tikintisi işləri davam etdirilir.

İlkin gücü 2x63 MVA olan 220/110/10 kV-luq "Qəbələ" YS-nın inşası və YS-nın 220-110 kV-luq şəbəkələrə birləşdirilməsi layihəsi üzrə texniki-iqtisadi əsaslandırma sənədləri hazırlanmış, layihələndirmə işlərinin yerinə yetirilməsinə sifariş verilmişdir. Y/S-nın tikintisi üçün torpaq sahəsi ayrılmışdır.

110 kV-luq 4-cü "Ramana" hava xəttinin 1,3 km hissəsi kabelə keçirilmişdir. Bakı şəhərində Olimpiya İdman Kompleksinin tikintisi ilə əlaqədar 220 kV-luq 1-ci, 2-ci "Nizami" hava xəttinin 3,3 km hissəsi kabelə keçirilmişdir. Tikinti işləri başa çatdırılmışdır.

Stend Atıcılığı üzrə İdman Kompleksinin ərazisindən keçən hissədə 110 kV-luq 2-ci, 4-cü "Binəqədi" hava xətlərinin 0,9 km hissəsi kabelə keçirilmişdir.

35 kV-luq "Karxana" hava xəttinin 3,4 km hissəsində 12 ədəd dayaq quraşdırılmaqla yenidənqurma işləri aparılmışdır. Hava xəttinin 0,2 km hissəsi kabelə keçirilmişdir.

110 kV-luq ikidövrəli 3,4-cü "Sumqayıt" hava xətlərinin 1,5 km hissəsində 11 ədəd dayaq quraşdırılmaqla yenidənqurma işləri aparılmışdır.

110 kV-luq ikidövrəli 2,3-cü "Əhmədli" hava xətlərinin 1,5 km hissəsində 5 ədəd dayaq quraşdırılmaqla yenidənqurma işləri aparılmışdır.

110 kV-luq ikidövrəli 5-ci "Ramana", 2-ci "Suraxanı" hava xətlərinin 1,5 km hissəsində 5 ədəd dayaq quraşdırılmaqla yenidənqurma işləri aparılmışdır.

Sistem əks-qəza avtomatikasının müasir mikroprosessor texnologiyası əsasında modernləşdirilməsini nəzərdə tutan layihə üzrə işlər davam edir. Lazımi avadanlıqlar gətirilmişdir və layihə üzrə nəzərdə tutulmuş elektrik stansiyalarında və yarımstansiyalarda qurğuların quraşdırılması işləri başa çatdırılmışdır. Yeni sistemin sınaq-sazlama işləri 2016-cı ildə həyata keçiriləcəkdir.

2015-ci ildə Azərbaycan enerjisisteminin 2020-ci ilə strateji inkişaf planı nəzərə alınmaqla sistemin dayanıqlığının və effektivliyinin təmin edilməsi məqsədilə kompleks elmi-tədqiqat və layihə-axtarış işləri aparılmış və müvafiq tövsiyələr hazırlanmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 10.02.2015-ci il tarixli 1045 sayılı sərəncamına əsasən Azərbaycan Respublikasının ərazisində (Naxçıvan Muxtar Respublikası istisna olmaqla) "Azərenerji" ASC tərəfindən həyata keçirilən elektrik enerjisi ilə istehlakçıların təmin olunması fəaliyyəti "Azərişiq" ASC-yə verilmiş, regionlarda olan istehlakçıların etibarlı, təhlükəsiz və səmərəli elektrik enerjisi ilə təchizatı vəzifəsi yeni yaradılmış "Azərişiq" ASC-yə həvalə olunmuşdur.

2015-ci ildə "Azərişiq" ASC tərəfindən əhalinin elektrik enerjisi ilə təminatının yüksəldilməsi məqsədilə aşağıdakı tədbirlər həyata keçirilmişdir:

Xəzər rayonunun böyük bir hissəsinin elektrik təchizatının yaxşılaşdırılması, eləcə də ərazidə elektrik enerjisinə artan tələbatın ödənilməsi, 110 və 35 kV-luq elektrik şəbəkələri ilə əlaqələndirilməsi məqsədilə 110/10 kV-luq "Buzovna dartı" yarımstansiyanın yerində 110/35/10 kV-luq 2x40 MVA gücündə yeni "Buzovna-2" yarımstansiyası inşa edilmişdir. Yeni yarımstansiya Buzovna, Zuğulba və Albalılıq qəsəbələrini fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təmin etməyə imkan verəcəkdir.

Yarımstansiyanın tikintisi Abşeron yarımadasında olan 110 kV-luq paylayıcı şəbəkələrin Şimal bölgəsi ilə əlaqələndirilməsi planının ilk mərhələsidir. Bununla 3 elektrik stansiyasının ("Şimal" ES, "Təmiz Şəhər" ES, "Sumqayıt" ES) və 2 ədəd 220 kV-luq yarımstansiyanın ("Zabrat" və "Sənaye Qovşağı") əlaqələndirilməsi ilə 110 kV-luq elektrik təchizatı sxeminin etibarlılığı artırılır. Bundan əlavə yeni inşa edilmiş "Buzovna-2" yarımstansiyası mövcud 35 kV-luq şəbəkə üçün mənbə olduğundan ayrı-ayrı 35 kV-luq dairəvi sxemə aid olan yarımstansiyaları əlaqələndirəcəkdir. Bu da öz növbəsində mövcud 35 kV-luq yarımstansiyalar arasında dairəvi elektrik təchizat sxeminin, elektrik şəbəkələrinin dayanıqlı iş rejiminin yaradılmasına şərait yaradacaqdır.

Nərimanov rayonunun elektrik təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədi ilə rayon ərazisində 35/6 kV-luq 2x25 MVA gücündə 221 sayılı və 35/10 kV-luq 2x25 MVA gücündə 219 sayılı yarımstansiya inşa edilib istismara verilmişdir. Nəsimi rayonunda elektrik enerjisinə olan tələbatı ödəmək, eləcə də istehlakçıların elektrik təchizatını yaxşılaşdırılması üçün R.Behbudov küçəsində 35/6 kV-luq 87 sayılı, Rixard Zorge parkında 35/10 kV-luq 86 sayılı yarımstansiyalar istismara verilmişdir.

Fatmayı qəsəbəsində 35/6 kV-luq 2x6,3 MVA gücündə "Fatmayı", Məhəmmədi qəsəbəsində 35/10 kV-luq 2x10 MVA gücündə "Məhəmmədi" və Novxanı qəsəbəsində 35/6 kV-luq 2x16 MVA gücündə "Sarıqaya" yarımstansiyaları inşa ediləcəkdir.

Ötən dövr ərzində 20,8 km 110 kV-luq, 240 km 35 kV-luq, 38,2 km 10 kV-luq kabel xətləri çəkilmiş, 9 ədəd 110 kV-luq, 34 ədəd 35 kV-luq, 36 ədəd 10-6 kV-luq yarımstansiya və transformator məntəqələri əsaslı təmir olunmuşdur. Şəhərin müxtəlif yerlərində 11 ədəd müasir tipli transformator məntəqəsi tikilmiş, 60 ədəd 10-6 kV-luq komplekt transformator məntəqələri quraşdırılmışdır. 12 km 35 kV-luq, 21 km 10-6 kV-luq yeni hava xətləri çəkilmiş, 124 km-dən artıq 35 kV-luq, 798 km 10-6 kV-luq hava xətləri təmir olunmuşdur. 35, 10-6 və 0,4 kV-luq xətlərdə müvafiq olaraq 33, 365 və 9534 ədəd dayaq basdırılmışdır. 0,4 kV-luq elektrik şəbəkəsinin yenidən qurulması məqsədi ilə 352 km uzunluğunda ÖİN xətləri quraşdırılmışdır.

Regionların elektrik təchizatını yaxşılaşdırılması üçün Gədəbəy rayonunda 110/35/10 kV-luq 25 və 16 MVA gücündə "Gədəbəy", Şəki rayonunda 110/35/10 kV-luq 5,6 MVA gücündə "Göynük", Sumqayıt və Gəncə şəhərlərində, Sabirabad, Şabran, İmişli, Xaçmaz, Quba, Qəbələ, Daşkəsən rayonlarında ümumilikdə 15 ədəd 35 kV-luq yarımstansiya inşa edilib istismara verilmişdir.

"Azərişiq" ASC tərəfindən regionlarda 110 kV-luq şəbəkələr üzrə - 2 ədəd 110 kV-luq yarımstansiya inşa edilmiş, 386 km EVX təmir olunmuş, 142 ədəd yeni dayaq quraşdırılmış, 68 ədəd 110 kV-luq yarımstansiyada əsaslı cari təmir işləri görülmüş, 1 ədəd zədələnmiş 110 kV-luq transformator yenisi ilə əvəz edilmişdir.

35 kV-luq şəbəkələr üzrə - 15 ədəd 35 kV-luq yanmstansiya inşa edilmiş, 237 km-dən artıq yeni EVX quraşdırılmış, 210 km 35 kV-luq kabel xətti çəkilmiş, 2718 km-dən artıq EVX təmir olunmuş, 1901 ədəd dayaq quraşdırılmış, 16 ədəd zədələnmiş 35 kV-luq transformator yenisi ilə əvəz edilmişdir. Mövcud 26 ədəd transformator isə daha güclü yeni transformatorlarla əvəz edilmişdir.

10 və 6 kV-luq şəbəkələr üzrə - 1140 ədəd müasir tipli yeni KTM quraşdırılmış, o cümlədən 260 km 10 kV-luq kabel xətti çəkilmişdir. Qəzalı vəziyyətdə olan 509 ədəd 6 və 10 kV-luq transformatorlar yenisi ilə əvəz edilmiş, 671 km yeni elektrik veriliş xətti quraşdırılmış, 22610 km EVX isə təmir olunmuşdur. 14647 ədəd dayaq quraşdırılmışdır.

0,4-kV-luq şəbəkələr üzrə - 0,4 kV-luq şəbəkələrin yenidən qurulması məqsədilə 1285 km ÖİN kabeli çəkilmiş, o cümlədən 48504 ədəd dayaq quraşdırılmışdır. 263 km 0,4 kV-luq güc kabeli çəkilmişdir.

"Azərişiq" ASC-nin regionlardakı elektrik şəbəkələrinin normal fəaliyyəti üçün müasir standartlara cavab verən kommunikasiya sistemləri ilə tam təmin olunmuş 9 ədəd yeni ofis binası inşa edilmişdir.

Yeni və müasir avadanlıqlarla təchiz edilərək uçot sisteminin təkmilləşdirilməsi məqsədilə 63.500 ədəd sayğac komplekti quraşdırılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Agentliyi tərəfindən 2015-ci il ərzində agentliyin elektrik stansiyalarında qrafik əsasında əsaslı və cari təmir işləri aparılmışdır.

Naxçıvan Modul Elektrik Stansiyasında qoyulmuş 10 aqreqatın hamısında 36 000 saatlıq əsaslı təmir işləri yekunlaşdırılmış, tələb olunan miqdarda ehtiyat hissələri, müxtəlif markalı yağlar alınmış, stansiyanın inzibati binasında cari təmir aparılmışdır.

Araz SES-də turbinlərdə cari təmir işləri aparılmış, akkumulyator batareyaları yeniləri ilə əvəz edilmiş, ölçü cihazlarının bir hissəsi daha müasirləri ilə əvəz edilmişdir. Bəndin vəziyyəti daimi nəzarətdə saxlanılmış, 132/110 kV-luq 90 MVA gücündə "Araz" yarımstansiyası üçün yeni bina tikilmiş, yarımstansiyada 132 və 110 kV-luq yenisi ilə əvəz edilmiş, müasir idarəetmə, mühafizə və avtomatika qurğuları quraşdırılmışdır.

Naxçıvan Qaz Turbin Elektrik Stansiyasında avadanlıqların saz vəziyyətdə saxlanılması, lazım gəldikdə isə qoşulması təmin edilmişdir.

H.Əliyev Su Anbarı üzərindəki SES, Biləv, Arpacay -1, və Arpacay-2 Su Elektrik Stansiyalarında avadanlıq və qurğularda cari təmir işləri aparılmış, onların saz vəziyyətdə olması və gələn suyun miqdarına və rejimə uyğun olaraq elektrik enerjisi istehsal edilməsi təmin edilmişdir.

Muxtar respublikada yeni elektrik stansiyalarının tikintisi davam etdirilmişdir.

Naxçıvan Günəş Elektrik Stansiyasında 11 ədəd transformator yarımstansiyası quraşdırılmışdır. Panellərlə transformator yarımstansiyaları, transformator yarımstansiyaları ilə birləşdirici məntəqə arasında kabel və yüksək gərginlikli elektrik veriliş xətti çəkilmişdir. Stansiyada istehsal olunan elektrik enerjisini muxtar respublikanın elektrik şəbəkələrinə ötürmək üçün 25 MVA gücündə 20/35 kV-luq transformator yarımstansiyası qoyulmuş, yaxınlıqda yerləşən 110/35 kV-luq "Xal-Xal" yarımstansiyasına qədər 35 kV-luq kabel xətti çəkilmişdir. Həmin yarımstansiyada 2 dəstə yuva, idarəetmə və mühafizə avtomatika qurğuları quraşdırılmışdır.

2015-ci il ərzində yeni yüksək gərginlikli transformator yarımstansiyaları və elektrik veriliş xətlərinin tikilib quraşdırılması işləri icra edilmişdir.

Kəngərli rayonu ərazisində 35 MVA gücündə 110/35/10 kV-luq yeni müasir avadanlıqlar qoyulmuş "Qıvraq" yarımstansiyası tikilib istismara verilmişdir. Yarımstansiyanın 110 kV-luq açıq paylayıcı quruluşunda müasir kommutasiya qurğuları quraşdırılmışdır.

Babək rayonunda yeni 35/10 kV-luq 1260 kVA gücündə müasir avadanlıqlar qoyulmuş "Nehrem" transformator yarımstansiyası, Kəngərli rayonunda 35/6 kV-luq 6300 kVA güclü yeni "Qıvraq-nasos" transformator yarımstansiyası istismara verilmişdir.

Kəngərli rayonunda yeni tikilən tikinti materialları zavodunun elektrik təchizatı üçün 110/10 kV-luq 10 mVA güclü transformator yarımstansiya istismara verilmişdir.

Agentlik tərəfindən tələbatçıların elektrik enerjisi təchizatının yaxşılaşdırılması, yaşayış sahələrinin, məktəblərin, hərbi hissələrin, nasos stansiyalarının elektrik təchizatı üçün yeni transformator yarımstansiyalarının qoyulması, müxtəlif gərginlikli elektrik verilişi xətlərinin çəkilməsi, şəhər və rayon mərkəzlərində mövcud hava elektrik verilişi xətlərinin kabel xətləri ilə əvəz edilməsi, küçə və xiyabanların, parkların işıqlandırılması səviyyəsinin yaxşılaşdırılması sahəsində kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi işləri davam etdirilir.

2015-ci il ərzində muxtar respublikanın şəhər və kəndlərində 44 ədəd yeni 10/0,4 kV-luq müxtəlif güclü transformator yarımstansiyası qoyulmuş, 84 km uzunluqlu 10 və 0,4 kV-luq EVX çəkilmiş, 7,5 km uzunluqlu hava EVX kabel xətti ilə əvəz edilmişdir.

İl ərzində Naxçıvan, Şərur, Culfa transformator təmiri sexlərində 160 ədəd müxtəlif güclü 35/10 və 10/0,4 kV-luq transformatorlar əsaslı təmir olunaraq şəbəkələrə qaytarılmışdır.

İl ərzində Naxçıvan şəhərində əhali abonentlərinin ev və mənzillərində 9000 ədəd ilkin ödənişli SMART-KART tipli elektrik sayğacları quraşdırılmışdır.

Energetika Nazirliyi tərəfindən Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 15 dekabr tarixli, 230 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "İxrac nəzarətinə düşən mallar üzrə xüsusi icazənin verilməsi Qaydaları"na uyğun olaraq 480 hüquqi şəxsə ixrac nəzarətinə düşən malların idxalına, 63 hüquqi şəxsə ixrac nəzarətinə düşən malların ixracına və 5 hüquqi şəxsə ixrac nəzarətinə düşən malların tranzitinə xüsusi icazə verilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 2 sentyabr tarixli, 782 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında bəzi fəaliyyət növlərinə xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi haqqında Qaydalar"ın tələblərinə uyğun olaraq, nazirliyə müraciət etmiş bütün hüquqi və fiziki şəxslərə xüsusi razılıq verilməsi təmin edilmişdir, xüsusi razılıq almaq üçün təqdim edilən sənədlərin, verilmiş və dayandırılmış xüsusi razılıqların reyestri aparılmışdır.

Energetika Nazirliyi tərəfindən hesabat dövründə aparılmış araşdırma nəticəsində Bakı, Sumqayıt, Gəncə şəhərlərində, Qusar, Ağcabədi, Tovuz, Qazax, Abşeron, Göy-göl, Gədəbəy Ağstafa, Ağdam, Yevlax, Zaqatala, Sabirabad, Şabran, Siyəzən, Qəbələ, Tərtər, Samux, Ucar, Şəmkir, Lənkəran, Beyləqan, Bərdə, İmişli, Xızı, Hacıqabul rayonlarında xüsusi razılıqlarının müddəti bitmiş və yeni açılmış 51 yanacaq və maye qaz doldurma məntəqələri müəyyən edilmiş və onların fəaliyyətlərinin dayandırılması üçün nazirlik tərəfindən qərarlar verilmişdir və qərarların surətləri müvafiq tədbirlərin görülməsi üçün aidiyyəti üzrə Ərazi Vergilər İdarələrinə və Rayon İcra Hakimiyyətlərinə göndərilmişdir. Görülmüş tədbirlər nəticəsində onlardan 9-nun xüsusi razılıqlarının müddəti uzadılmışdır.

Həmçinin, nazirlik tərəfindən aşkar edilmiş, lisenziyasız neft və qaz məhsullarının satışı ilə məşğul olan 22 hüquqi və fiziki şəxs barəsində AR Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə (qanunsuz sahibkarlıq) əsasən tədbirlərin görülməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinə məlumatlar göndərilmişdir.

"Sahibkarlıq fəaliyyətinin xüsusi razılıq (lisenziya) tələb olunan növlərinin sayının azaldılması, xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi prosedurlarının sadələşdirilməsi və şəffaflığının təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 oktyabr 2015-ci il tarixli Fərmanına uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin müraciətinə əsasən iki hüquqi şəxsə neft məhsullarının satışı fəaliyyətinə xüsusi razılıq (lisenziya) alınması ilə bağlı müsbət rəy verilmişdir.

Vətəndaş və təşkilatların elektron xidmətlərdən sadə, asan və sərbəst istifadəsi üçün müvafiq işlər görülmüş və bu sahə üzrə kompleks tədbirlər davam etdirilir. Belə ki, Energetika Nazirliyi tərəfindən göstərilən elektron xidmətlər üzrə müraciətlərin qəbulu və emalı prosesinin avtomatlaşdırılması istiqamətində tədbirlər görülmüş, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə 5 inzibati reqlament daxil edilmişdir və nazirliyin rəsmi internet səhifəsində yaradılmış elektron xidmət bölməsindən nazirliyin səlahiyyətlərinə uyğun olaraq həyata keçirdiyi xidmətlərdən vətəndaş və təşkilatların sadə, asan, sərbəst və maneəsiz istifadəsi təmin edilmişdir. Hər bir

elektron xidmət üzrə tələb olunan sənəd nümunələri, həmçinin elektron xidmətlərdən istifadə qaydaları haqqında dolğun və əhatəli məlumat nazirliyin rəsmi internet informasiya ehtiyatında yerləşdirilmişdir.

Elektron xidmətlərin göstərilməsi üçün ödənişin real vaxt rejimində elektron formada ödənilməsi imkanı neft və qaz məhsullarının satışı üçün xüsusi razılıq verilməsi xidməti üzrə təmin edilmişdir.

Enerji resurslarından səmərəli istifadə edilməsi dünyanın inkişaf etmiş ölkələri və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən enerji təhlükəsizliyinin əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edilir. Belə ki, əhalinin və iqtisadiyyatın enerji resursları ilə mükəmməl təminatı, enerji istehsalında alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrinin payının artırılması və enerji səmərəliliyinin təmin edilməsi ölkələrin enerji siyasətinin əsas prinsiplərini təşkil etməkdədir.

Enerji səmərəliliyi yalnız resurslara qənaət edilməsinə hədəflənməyib, dayanıqlı iqtisadi inkişafa, yaşıl iqtisadiyyata keçidə və ətraf mühitin qorunmasına, rəqabətə davamlı və ucuz sənaye və kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına, istehlakçıların enerji daşıyıcıları ilə təminatının yüksəldilməsinə, kommunal xidmətlərdə israfçılığın və artıq xərclərin azaldılmasına şərait yaratmaqdadır.

Enerjiyə qənaət və enerji səmərəliliyi tədbirlərinin həyata keçirilməsi ölkəmiz üçün də mühüm əhəmiyyət kəsb etməkdədir. Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin enerji səmərəliliyi sahəsində fəaliyyətinin tənzimlənməsi məqsədilə aşağıda qeyd olunan qanunvericilik aktlarının layihələri hazırlanmışdır:

- "Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin tabeliyində büdcədən kənar Dövlət Enerjidən Səmərəli İstifadə Fondunun yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanının layihəsi;

- "Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin tabeliyində büdcədən kənar Dövlət Enerjidən Səmərəli İstifadə Fondu haqqında Əsasnamə"nin layihəsi;

- "Dövlət energetika ekspertizasının keçirilməsi Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarının layihəsi.

"Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununa uyğun olaraq layihələr müvafiq təşkilatlarla müzakirə olunmuş və yekun variant hazırlanmışdır. Layihələrin razılaşdırılması istiqamətində tədbirlər həyata keçirilir.

Qeyd olunanlarla yanaşı "Enerji resurslarından istifadə haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 6-cı və 9-cu maddələrinin və "Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi haqqında Əsasnamə"nin icrasını təmin etmək məqsədilə Energetika Nazirliyi tərəfindən "Enerji resurslarından səmərəli istifadə və son tələbatçıların enerji effektivliyi üzrə Dövlət Proqramı (2015-2020-ci illər)"nin layihəsi hazırlanmışdır.

"Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununa uyğun olaraq "Enerji resurslarından səmərəli istifadə və son tələbatçıların enerji effektivliyi üzrə Dövlət Proqramı (2015-2020-ci illər)"nin layihəsi Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Hal-hazırda layihə aidiyyəti təşkilatlara son təkliflərin təqdim edilməsi üçün göndərilmişdir.

Yenidən işlənmiş "Elektroenergetika haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə Qanun layihəsi, "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 27 avqust 2013-cü il tarixli 234 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "İstehlakçıların elektrik enerjisi (güc) alması üçün texniki şərtlərin verilməsi və enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulması Qaydaları"nda dəyişiklik edilməsi barədə" və "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2 fevral 2005-ci il tarixli 18 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları"nda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar layihələri, "Energetika sahəsində dövlətin müstəsna hüquqlarının qeydiyyatı, reyestrin aparılması və reyestrdən çıxarışın verilməsi Qaydaları"nın layihəsi qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Hesabat ilində respublikada elektrik enerjisi və təbii qazın istehsalı, ötürülməsi və istifadəsində cihaz və avadanlıqların təhlükəsiz və etibarlı istismarının təmin olunmasına, enerjiden səmərəli istifadə edilməsinə, eyni zamanda müvafiq sahədə qanunların, qaydaların və normativ-hüquqi aktların tələblərinə əməl olunmasına Energetika Nazirliyinin Dövlət Enerji Nəzarəti və Dövlət Qaz Nəzarəti İdarələri tərəfindən mütəmadi olaraq nəzarət olunmuşdur.

2015-ci il ərzində Dövlət Enerji Nəzarəti İdarəsi tərəfindən dövlət elektroenergetika və enerji təchizatı müəssisələrində elektrik enerjisi istehlakçılarında 1326 texniki, 377 təkrar, 219 kompleks araşdırma aparılmışdır. Bundan başqa 949 kiçik enerjitutumlu istehsal və ticarət-xidmət istehlakçılarında elektrik qurğularının texniki istismar, təhlükəsizlik texnikası qaydalarına əməl olunmasının və enerjiden istifadənin vəziyyəti araşdırılmış, mövcud qaydalara əməl edilmədən, texniki sənədləşmə aparılmadan şəbəkəyə qoşulmuş enerji qurğuları aşkar edilmiş, şikayət məktubları araşdırılmış, elektrik enerjisindən səmərəsiz istifadə faktlarının aşkar edilməsi üzrə reydlər keçirilmişdir.

2015-ci il ərzində Energetika Nazirliyinin təsdiq etdiyi iş planına əsasən "Azərenerji" və "Azərişiq" ASC-nin nümayəndələrinin iştirakı ilə 330/220/110 kV-luq "Yaşma", 330/110/10 kV-luq "Ağstafa", "Şirvan" İES MMC, "Xaçmaz İES" MMC, "Bakı İES" MMC, 220/110/10 kV-luq "Sənaye Qovşağı", 220/110/35/6 kV-luq "Nizami", 110/35/10 kV-luq "Göyçay", "Bərdə", "Kürdəmir", İsmayilli, 110/35/6 kV-luq "Tərtər", 110/35/6 kV-luq "Putu", "Sumqayıt 3", 110/35/6 kV-luq 135 və 205, 110/10 kV-luq "Təmizşəhər", 110/35/6 kV-luq 203 sayılı yarımstansiyalarında elektrik qurğularında avadanlıqların texniki istismar, təhlükəsizlik texnikası qaydalarına və yanğın təhlükəsizliyinə əməl olunmasının vəziyyəti üzrə araşdırmalar aparılmış və müvafiq aktlar tərtib edilmişdir. Yarımstansiyalarda olan qüsurlar və çatışmamazlıqların aradan qaldırılması üçün REŞ MMC-lərin rəhbərlərinə və məsul şəxslərə icrası məcbur olan akt-tələbnamələr verilmişdir.

"Azərişiq" ASC-nin RET və Sİ-nin istismar şöbələrində, 110/35/10 kV-luq "Şıx", "Dərnəgül-2", 110/35/6 kV-luq "Sanqaçal" 110/35/10 kV-luq "Günəşli", "Əhmədli", "Dağlıq", "Müşviq", "Bakıxanov", "Radiozavod", və "Badamdar" yarımstansiyalarında kompleks araşdırmalar aparılmış, 35/10-6 kV-luq yarımstansiyalara, 10/0,4 və 6/0,4 kV-luq TM-lərə baxış keçirilmişdir.

Aşkar olunmuş pozuntularla əlaqədar, "Azərişiq" ASC-nin 33 TM və 6 kabel və hava xəttinin istismarına qadağa qoyulmuş və ASC-nin 30 vəzifəli şəxsinə qarşı İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə uyğun olaraq, inzibati protokol tərtib edilmişdir. Pozuntuların aradan qaldırılması üçün həlli vacib olan tələbnamələr verilmişdir.

İl ərzində Dövlət Enerji Nəzarəti İdarəsinin regional bölmələrinin əməkdaşları tərəfindən 3375 inzibati protokol tərtib edilərək, 365025 AZN məbləğində cərimə tətbiq edilmişdir və ödənilməsi təmin edilmişdir.

Dövlət Enerji Nəzarəti İdarəsi tərəfindən aparılmış araşdırmalar nəticəsində 2015-ci il ərzində "Azərişiq" ASC-nin Bakı şəhəri üzrə elektrik enerjisi ilə təchiz etdiyi ərazilərdə (123 obyekt - gücü 10391 kVt və 60436 kVA), regional bölmələr üzrə (gücü 4684,5 kVt və 6596 kVA olmaqla 479 obyekt), ümumi sayı 703 obyektin gücü 15857,3 kVt və 67894 kVA olmaqla "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları"nın tələblərini pozaraq, texniki sənədləşdirmə aparılmadan elektrik şəbəkələrinə qoşulduğu aşkar edilmişdir.

2015-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqaisədə texniki sənədləşdirmə aparılmadan elektrik şəbəkələrinə qoşulmuş obyektlərin sayı 13,2% azalmışdır. 2015-ci il ərzində aşkar edilmiş 703 obyektədən 78 obyektin fəaliyyəti dayandırılmış, həmçinin 543 obyekt sonradan sənədləşdirilmişdir, 124 istehlakçının elektrik qurğusu və avadanlıqlarına qadağalar qoyulmuşdur. Obyektlərin qaydalara əməl etmədən qoşulmasına görə obyektlərin məsul şəxslərinə və enerjitəchizat müəssisələrinin vəzifəli şəxslərinə qarşı İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddəsinə uyğun inzibati cərimələr tətbiq edilmişdir.

2015-ci il ərzində Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyindən və bilavasitə Dövlət Enerji Nəzarəti İdarəsinə daxil olmuş 57 şikayət ərizəsi araşdırılmışdır.

Dövlət Enerji Nəzarəti İdarəsinin müfəttişləri tərəfindən 2015-ci il ərzində ümumi gücü 36948,4 kVt və 397231 kVA olmaqla 2588 obyektə istismara buraxılış aktı verilmişdir.

2015-ci il ərzində Energetika Nazirliyinin Dövlət Qaz Nəzarəti İdarəsinə müxtəlif təyinatlı 2350 sayda layihə-smeta sənədlərinin ekspertizasının keçirilməsi və 1150 sayda istismara hazırlanmış obyektlərin qəbulu barədə müraciətlər daxil olmuşdur. Daxil olan müraciətlərin hamısı tam olaraq təmin olunmuşdur.

Həmçinin 2015-ci il ərzində Dövlət Qaz Nəzarəti İdarəsinə respublika vətəndaşlarından bilavasitə və nazirlikdən ümumilikdə 40 sayda müraciət (ərizə və şikayət) daxil olmuş, ərizə və şikayətə baxılaraq müvafiq tədbir görülərək cavablandırılmışdır. Daxil olmuş müraciətlər əsasən, qaz təchizatının dayandırılması, verilən qazın təzyiqinin aşağı olması, yeni qazlaşma işləri ilə, qazdan istifadəyə görə yaranmış borcların əsassız olması kimi məsələlərlə bağlı olmuşdur.

Qanunvericilik aktlarının tələblərinə uyğun olaraq Dövlət Qaz Nəzarəti İdarəsi öz səlahiyyətləri çərçivəsində 2015-ci il ərzində 4249 sahibkarlıq subyektində qazın nəqli, paylanması, istifadəsi və satışında, həmçinin, sənaye və istehsalçı qaz qurğularının, avadanlıqlarının, kəmərlərinin və digər obyektlərinin layihələndirilməsində və yenidən qurulmasında qaz resurslarından səmərəli istifadənin və etibarlı istismarın təmin edilməsində normativ hüquqi aktların, mövcud istismar və qazdan istifadə qaydalarının və təlimatların tələblərinə əməl edilməsinin vəziyyəti araşdırılmışdır.

Aparılmış yoxlamalar nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, əksər subyektlər tərəfindən "Qaz təchizatı haqqında", "Enerji resurslarından istifadə haqqında", "Ölçmələrin vəhdətinin təmin olunması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunlarının və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 12 may tarixli 80 sayılı Qərarı ilə təsdiq olunmuş "Qazdan istifadə qaydaları"nın müvafiq olaraq bir sıra tələbləri pozulmuşdur.

Aparılmış yoxlama zamanı aşkar olunmuş nöqsan və çatışmamazlıqlar barədə yerlərdə müvafiq aktlar tərtib olunmuş və onların aradan qaldırılması üçün uyğun olaraq 2254 ədəd "Göstəriş" verilmişdir.

Hesabat ili ərzində İdarə tərəfindən Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddələri üzrə 87 sayda inzibati xəta üzrə işə baxılmış və ayrı-ayrı hüquqi, fiziki və vəzifəli şəxslərə ümumilikdə 13300 manat məbləğində inzibati cərimə tətbiq edilmişdir.

"Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının 20 oktyabr 2015-ci il tarixli 1410-IVQ nömrəli Qanununun 1-ci maddəsinə əsasən Azərbaycan Respublikası ərazisində sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamalar 2 (iki) il müddətinə dayandırılır. Həmin Qanunun və "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 20 oktyabr tarixli 1410-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi və sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dövlət tənzimlənməsinə dair əlavə tədbirlər barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 26 oktyabr tarixli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə Energetika Nazirliyi tərəfindən sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamalar dayandırılmışdır.

Azərbaycan Respublikasının yanacaq-energetika kompleksinin inkişaf etdirilməsi və xarici dövlətlərlə ikitərəfli əməkdaşlığın genişləndirilməsi məqsədilə hesabat ilində nazirliyin rəhbərliyi tərəfindən dünyanın müxtəlif dövlətlərinin nümayəndə heyətləri, o cümlədən müxtəlif xarici şirkətlərin rəsmi şəxsləri ilə yüksək səviyyəli görüşlər keçirilmiş və müzakirələr aparılmışdır.

Belə ki, 2015-ci il ərzində nazirlik Yunanıstan, Çexiya, İtaliya, Argentina, Əlcəzair, Polşa, İndoneziya, Fransa, ABŞ, Pakistan, Kosta-Rika, Yaponiya, Latviyadan olan nümayəndə heyətlərini qəbul etmiş, "Statoil ASA", "ExonMobil", "QMS Qruppa" şirkətlərinin nümayəndə heyətləri, xarici ölkələrin ölkəmizdəki səfirləri ilə görüşlər keçirilmiş və müzakirələr aparılmışdır.

01 iyun 2015-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyində energetika naziri Natiq Əliyev, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) prezidenti Rövnəq Abdullayev və İraqın neft naziri Adil Abdulmahdi arasında görüş keçirilmiş, görüşdən sonra Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə İraq Respublikasının Neft

Nazirliyi arasında İraqda neft-qazın inkişaf layihələrinə dair Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır.

Nazirliyin rəhbərliyi 2015-ci il ərzində bir sıra beynəlxalq tədbirlərdə, o cümlədən Brüsseldə Avropa Azərbaycan Cəmiyyətinin (TEAS) və Belçikanın "Fluxys" şirkətinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən energetika üzrə yüksək səviyyəli tədbirdə, London şəhərində üçüncü Xəzər Dəhlizi konfransında, Türkiyədə Trans-Anadolu təbii qaz boru kəmərinin (TANAP) təməlqoyma mərasimində, Petkim şirkətinin 50 illik yubileyində, Mərmərə Qrupu Strateji və Sosial Araşdırmalar Mərkəzi tərəfindən təşkil olunmuş 18-ci Avrasiya İqtisadi Sammitində, Minskdə MDB Elektroenergetika İcraiyyə Komitəsi tərəfindən təşkil olunan MDB dövlətlərinin dövlət enerji nəzarət orqanlarının əməkdaşlığının koordinasiya üzrə Komissiyasının 6-cı iclasında, Tbilisidə Avropa Komissiyası və Beynəlxalq Enerji Agentliyi tərəfindən təşkil olunan Mərkəzi Avropa, Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələrinin enerji siyasəti icmalına həsr olunmuş nəşrlərin təqdimatında, Cakarta şəhərində 24-cü Dünya İqtisadi Forumunda, Aşqabadda Türkmənistan təbii qazının TANAP layihəsinə cəlb olunması ilə bağlı Azərbaycan, Türkiyə, Türkmənistan və Avropa İttifaqının dördtərəfli görüşündə, Berlində Münxen Təhlükəsizlik Konfransı və "Frankfurter Allgemeine Forumun" birgə təşkilatçılığı ilə Enerji Təhlükəsizliyi Konfransında, Buxarestdə AGRİ layihəsi üzrə Nazirliklərarası Görüşdə, Kişinyovda İNOGATE tərəfindən təşkil olunan "Energetika statistikasından energetika siyasətinə doğru: İNOGATE tərəfdaş ölkələrinə müvafiq institusional yardım" adlı regional seminarında, Tbilisidə Enerji Xartiyasının (EX) sədrliyi çərçivəsində Cənubi Qafqazda elektrik enerjisi ticarətində regional əməkdaşlıq konsepsiyasının Şərq-Qərb (EWEC) işçi qrupunun ilk iclasında, İstanbulda G20 Enerji Müavinləri/Yüksək Səviyyəli Rəsmilərin Görüşü və Səhra-altı Afrikada Enerjiyə Çıxış üzrə G20 Konfransında, G20 Enerji Nazirlərinin Görüşündə, Moskvada Rusiya Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın XV iclasında, Ər-Riyadda "Liderlik Forumu"nun 6-cı Nazirlər Konfransında, Tehranda Qaz İxrac Edən Ölkələrin Forumunda, Qaz İxrac Edən Ölkələrin Dövlət Başçılarının üçüncü Qaz Sammitində, Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Hökuməti arasında əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın iclasında iştirak etmişdir.

12 fevral 2015-ci il tarixində Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurasının 1-ci iclası keçirilmişdir. İclasın yekununda Birgə Bəyənname imzalanmışdır.

Azərbaycan Respublikası energetika naziri cənab Natiq Əliyevin həmsədrliyi ilə 3-4 dekabr 2015-ci il tarixində Bakı şəhərində Azərbaycan Respublikası ilə Qazaxıstan Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın 12-ci iclası keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası energetika naziri cənab Natiq Əliyev Qazaxıstanda keçiriləcək "EXPO 2017 – Gələcəyin enerjisi" Beynəlxalq Sərgisinin Azərbaycan tərəfindən komissarı təyin olunmuşdur. Bununla əlaqədar olaraq, aidiyyəti tədbirlərin həyata keçirilməsi nazirlik tərəfindən təmin edilir.

Hal-hazırda nazirlik tərəfindən ölkələr arasında enerji sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi məqsədilə aidiyyəti qanunvericilik aktlarının layihələri, o cümlədən, "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Pakistan İslam Respublikası Hökuməti arasında enerji sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu" layihəsi, "Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyi ilə İndoneziya Respublikası Energetika və Mineral Ehtiyatlar Nazirliyi arasında energetika sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu" layihəsi, "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasının Hökuməti arasında neft-qaz sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" layihəsi, "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Bəhreyn Krallığı Hökuməti arasında energetika sahəsində qarşılıqlı əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" layihəsi, "Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyi ilə Oman Sultanlığı Neft və Qaz Nazirliyi arasında energetika sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" layihəsi, "Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyi ilə Gürcüstan Energetika Nazirliyi arasında elektroenergetika sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" layihəsi və

“Türkmənistan Hökuməti, Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında enerji sahəsində gələcək əməkdaşlığın inkişafına dair Anlaşma Memorandumu” layihəsi işlənilib hazırlanır.

Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyi tərəfindən “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasında nəzərdə tutulan hədəflərə nail olmaq məqsədilə Energetika Nazirliyinin “2015-2020-ci illər üzrə Strateji Planı” və müvafiq hədəflər və fəaliyyət istiqamətləri üzrə 2015-ci il üçün qəbul edilmiş Tədbirlər Planının icrası təmin edilmişdir.

Yanacaq-energetika kompleksinin kollektivləri respublika ərazisində qüvvədə olan qanunvericilik aktlarından, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin göstərişlərindən, qəbul edilmiş dövlət proqramları və konsepsiyalarından irəli gələn vəzifələrin vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirilməsi üçün bundan sonra da yüksək səviyyədə və əzmlə fəaliyyət göstərəcəkdir.